

ROMÂNIA

Ar trebui să raportează?

Un ghid simplu pentru orice persoană care se gândește să raporteze nereguli la locul de muncă

Acest ghid îți oferă informații. Nu reprezintă consultanță juridică.

Despre acest ghid

Citești acest ghid pentru că ceva nu este în regulă la locul de muncă și te întrebi ce să faci. Acest ghid te ajută să îți înțelegi opțiunile, într-un limbaj simplu.

Câteva lucruri importante înainte de a începe:

- Acest ghid îți oferă informații și te îndrumă în direcția potrivită. Nu poate fi avocatul sau terapeutul tău și nu poate depune o raportare în numele tău.
- Nu reprezintă consultanță juridică. Dacă o decizie pare riscantă din punct de vedere juridic, discută mai întâi cu un specialist calificat.
- Fiecare informație din acest ghid provine direct din cercetarea VoiceGuard privind legislația română. Atunci când ceva nu este încă confirmat, spunem sincer acest lucru, în loc să presupunem.

1. Beneficiezi de protecție?

Da, ai putea beneficia de protecție dacă ai obținut informațiile într-un context profesional și îndeplinești și celelalte condiții explicate în acest ghid. Protecția se aplică mult mai multor persoane decât doar „angajaților”:

Poți fi...	De exemplu...
Persoană angajată	Într-o companie privată sau în sectorul public
Persoană care desfășoară activități independente	Liber-profesionist, contractant sau consultant

Într-o funcție de conducere	Manager, membru al consiliului de administrație sau acționar
Voluntar sau stagiar	Remunerat sau neremunerat
Candidat la un loc de muncă	dacă ai aflat despre încălcare în timpul procesului de recrutare
Fost angajat	Chiar dacă nu mai lucrezi acolo

Protecția se aplică și dacă ajuți o altă persoană în cadrul procesului de raportare (în calitate de facilitator) sau dacă ai o legătură apropiată cu persoana care raportează și ai putea fi afectat la rândul tău.

NU trebuie să dovedești încălcarea în mod concludent

Trebuie doar să ai motive întemeiate să crezi că ceea ce raportezi este adevărat.

Raportarea cu bună știință a unor informații false nu este protejată.

2. Ce poți raporta?

Legislația UE stabilește că poți raporta aspecte precum:

- utilizarea necorespunzătoare a fondurilor publice, produsele nesigure, prejudiciile aduse mediului, încălcările normelor privind protecția datelor, fraudele financiare, neregulile în materia achizițiilor publice și altele

Legea română nr. 361/2022 acoperă încălcările din aceste domenii și ale dispozițiilor legale prevăzute de lege, inclusiv ale normelor relevante de drept național și de drept al Uniunii Europene.

Ce nu poți raporta prin aceste canale

Nemulțumirile strict personale sau conflictele interpersonale care nu implică încălcarea niciunei reguli nu sunt acoperite. Pentru acestea este necesară o altă cale, cum ar fi procedura stabilită de structura de resurse umane a organizației tale.

3. Unde și cum raportezi?

Ai trei opțiuni. NU trebuie să începi cu prima - alege varianta care ți se pare cea mai sigură pentru situația ta.

Opțiune	Potrivită dacă...	Riscul principal
1. Intern - în cadrul organizației tale	ai încredere că situația va fi gestionată în siguranță și independent	poate exista un conflict de interese sau canalul poate fi inefficient dacă neregula implică persoane din conducere
2. Extern - către ANI sau altă autoritate competentă	raportarea internă pare nesigură sau pur și simplu preferi să nu treci prin organizația ta	procesul poate fi mai lent sau poate părea mai impersonal
3. Public - de exemplu, către presă (ca ultimă soluție)	sunt îndeplinite condițiile legale specifice (vezi avertismentul de mai jos)	s-ar putea să nu beneficiezi de protecție legală dacă aceste condiții nu sunt îndeplinite

Nu știi ce opțiuni să alegi? Răspunde pe rând la aceste întrebări

1. Există un pericol iminent sau evident pentru interesul public ori riscul producerii unui prejudiciu care nu mai poate fi remediat? → Dacă da, solicită de urgență consiliere - divulgarea publică poate fi protejată. Dacă nu, continuă.
2. Ai încredere că organizația ta va gestiona situația în siguranță? → Da: raportarea internă poate funcționa. Nu: raportarea externă poate fi mai sigură.
3. Este compromis canalul intern, de exemplu pentru că persoana căreia ar trebui să îi raportezi este implicată? → Dacă da, ia în considerare raportarea externă.
4. Au trecut deja termenele legale fără să se ia măsuri? → Dacă da, cere sfaturi despre escaladarea situației sau divulgarea publică.
5. Situația implică fonduri ale UE sau infracțiuni împotriva intereselor financiare ale UE? → Dacă da, OLAF sau EPPO (vezi Secțiunea 8) pot fi, de asemenea, relevante.

⚠ Înainte să faci o divulgare publică

Dacă mergi la presă, îți păstrezi protecția legală doar în anumite situații - de exemplu, dacă o raportare anterioară nu a avut rezultat sau dacă există un pericol iminent sau evident pentru interesul public.

Discută cu un specialist calificat ÎNAINTE de a face acest pas. Dacă acționezi în afara acestor condiții, îți poți pierde protecția.

Autoritatea națională din România

Denumire	Agencia Națională de Integritate (ANI).
Site web	integritate.eu
Ce face	Primește și soluționează raportări externe; poate redirecționa raportarea către o altă autoritate competentă; ANI oferă și consiliere persoanelor care intenționează să raporteze
Limba	Română

Greșeli frecvente

- discuție informală cu un manager poate să nu fie considerată o raportare oficială și poate să nu lase nicio urmă scrisă.
- Dacă persoana căreia ar trebui să îi raportezi este implicată, raportarea internă poate să nu fie sigură.
- Dacă nu primești răspuns în termenele legale, acest lucru poate conta atunci când decizi dacă să escaladezi situația.
- raportare făcută sub impulsul furiei sau în grabă, fără a te pregăti, poate crea probleme pe plan probatoriu sau în ceea ce privește confidențialitatea.

Canale la nivelul UE: OLAF și EPPO

Dacă situația implică fonduri ale UE sau infracțiuni împotriva intereselor financiare ale UE, pot fi relevante două canale suplimentare: OLAF (Oficiul European de Luptă Antifraudă), la anti-

fraud.ec.europa.eu, și EPPO (Parchetul European), la epo.europa.eu. Dacă ai îndoieli cu privire la autoritatea competentă, cere mai întâi sfatul unui specialist.

Înainte să raportezi: listă scurtă de verificare

Am obținut aceste informații în context profesional	☐
Am motive întemeiate să cred că informațiile sunt adevărate	☐
Am verificat că situația se încadrează în ceea ce pot raporta (Secțiunea 2)	☐
Înțeleg opțiunile privind anonimatul (Secțiunea 4)	☐
Nu am accesat și nu am copiat nimic în mod ilegal	☐
Am o cronologie simplă, în scris, a evenimentelor	☐
Știu cui îi pot cere sprijin (Secțiunea 8)	☐

Cum să te protejezi online

- Nu folosi e-mailul, telefonul sau computerul de serviciu pentru a-ți pregăti raportarea, decât dacă acest lucru este cerut de canalul oficial.
- Folosește un dispozitiv personal și conexiunea de acasă sau datele mobile - nu rețeaua Wi-Fi de la serviciu.
- Documentele pot conține informații ascunse, precum numele autorului și marcaje temporale - ține cont de acest lucru.
- Ia în considerare aplicații criptate precum Signal sau ProtonMail, în locul e-mailului sau mesajelor text obișnuite.
- Păstrează copiile separat de sistemele de la locul de muncă.

Cum să îți protejezi probele

Păstrează o evidență cronologică a evenimentelor, o dovadă a raportării (data, canalul și răspunsul) și notițe despre discuțiile relevante. Este recomandat să folosești numai documente la care ai deja acces legal în activitatea ta obișnuită.

⚠ Important

Înainte de a copia, scoate, înregistra sau transmite materiale sensibile, cere mai întâi sfatul unui specialist. Obținerea informațiilor prin săvârșirea unei infracțiuni distincte, cum ar fi accesarea neautorizată a unui sistem, nu este protejată, chiar dacă intențiile tale sunt bune.

4. Poți rămâne anonim?

Confidențial	Numele tău este cunoscut, dar este păstrat confidențial. Ca regulă, acesta nu va fi dezvăluit fără consimțământul tău, cu excepția cazurilor în care legea impune acest lucru - și chiar atunci ar trebui să fii informat în prealabil.
Anonim	Nu îți comunică deloc numele.

În România poți depune o raportare anonimă. Totuși, o raportare anonimă poate fi clasată dacă aceasta nu conține suficiente informații despre încălcare și, după ce ți s-au cerut detalii suplimentare, nu ți-ai îndeplinit această obligație.

Dacă raportezi anonim, iar ulterior ești identificat și suferi represalii, protecția prevăzută de legea română ți se poate aplica în continuare.

Raportările se păstrează timp de cinci ani.

5. Ce se întâmplă dacă suferi consecințe negative?

Este ilegal ca angajatorul să te sancționeze pentru o raportare făcută cu bună-credință. Acest lucru se numește represalii și include, de exemplu:

Suspendarea, concedierea sau măsuri similare	☐
Retrogradarea sau nepromovarea	☐
Schimbarea atribuțiilor, a locului ori programului de muncă sau reducerea salariului	☐

Refuzul accesului la formare profesională	☐
O evaluare sau o recomandare profesională negativă	☐
O măsură disciplinară, muștrare sau sancțiuni financiară	☐
Constrângerea, intimidarea, hărțuirea sau excluderea	☐
Discriminarea sau tratamentul inequitabil	☐
Neînnoirea contractului	☐
Afectarea reputației, inclusiv online	☐
Includerea pe liste negre în domeniul sau sectorul tău	☐
Anularea unui contract, a unei licențe sau a unei autorizații	☐
Trimiterea nejustificată la un consult psihiatric sau medical	☐

Lista nu este completă - represaliile pot lua și forma unui șir de acțiuni mai mici, precum excluderea, marginalizarea sau apariția unor reclamații noi și neexplicate, nu doar a unui singur eveniment major.

Legea este de partea ta

Dacă contești în instanță o măsură despre care susții că reprezintă o represalie, angajatorul sau entitatea în cauză trebuie să dovedească faptul că măsura contestată a fost justificată de motive care nu au legătură cu raportarea și nu trebuie tu să dovedești contrariul.

Primele 48 de ore după o represalie

Dacă observi oricare dintre măsurile de mai sus:

1. Notează exact ce s-a întâmplat - când, unde și cine a fost implicat.
2. Păstrează înregistrările relevante în mod legal și sigur.
3. Evită răspunsurile scrise sub impulsul furiei și postările pe rețelele sociale.

4. Cere rapid sfatul unui specialist calificat, al unui ONG de încredere, al unui sindicat sau al unui serviciu de sprijin.
5. Verifică termenele naționale de prescripție și termenele pentru depunerea plângerilor.
6. Cere sprijin psihologic sau emoțional dacă ai nevoie (vezi Secțiunea 7).

Ce să NU faci

Nu demisiona impulsiv - acest lucru îți poate afecta drepturile legale.

Nu semna nicio tranzacție sau înțelegere fără consultanță juridică independentă.

Nu șterge comunicări sau înregistrări, nici măcar pe cele care te pun într-o lumină neplăcută - pot constitui probe.

Nu confrunta în scris persoana despre care crezi că exercită represalii înainte de a cere sfatul unui specialist.

Nu publica informații despre situație pe rețelele sociale.

Nu rata termenele - plângerile privind represaliile trebuie adesea depuse într-un termen scurt. Verifică termenele aplicabile și notează-le.

Legea română prevede amenzi contravenționale pentru încălcări, inclusiv pentru neînstituirea unui canal intern de raportare corespunzător sau pentru raportări false făcute cu bună știință.

6. Ce se întâmplă după ce raportezi?

Etapă	Canal intern	Canal extern (de exemplu, ANI)
Confirmarea primirii	În cel mult 7 zile	În cel mult 7 zile, cu excepția situațiilor prevăzute de lege
Informare ulterioară	Într-un termen rezonabil, de regulă nu mai mare de 3 luni	De regulă, în 3 luni; până la 6 luni în cazuri justificate

Nu ai primit niciun răspuns? Iată ce poți face:

1. Scrie persoanei sau instituției căreia i-ai raportat și cere o actualizare. Păstrează o copie.
2. Dacă ai raportat intern și nu se întâmplă nimic, ia în considerare o raportare către ANI.
3. Dacă nici ANI nu răspunde, întreabă un specialist calificat dacă poți depune o plângere sau dacă divulgarea publică ar putea fi acum protejată.

Dacă lucrurile nu revin la normal

Remediile legale te pot ajuta să îți recuperezi locul de muncă sau să obții despăgubiri, însă uneori revenirea la locul de muncă nu este realistă - încrederea poate fi pierdută sau mediul poate rămâne dificil. În acest caz, ONG-urile specializate și, acolo unde există, consilierii în carieră te pot ajuta să analizezi următorii pași practici: gestionarea perioadelor fără loc de muncă, planificarea finanțelor și găsirea unui nou rol.

7. Ai grijă de tine

Raportarea neregulilor poate fi stresantă, mai ales dacă întâmpini o reacție dificilă. Este complet normal să te simți anxios sau copleșit - nu înseamnă că ai greșit cu ceva.

Semne cărora merită să le acorzi atenție

Probleme cu somnul sau epuizare constantă	☐
Stare depresivă, anxietate, iritabilitate sau amorțeală emoțională	☐
Gânduri pe care nu le poți opri	☐
Dificultăți de concentrare sau de memorare	☐
Teamă de a merge la serviciu sau evitarea lucrurilor care îți amintesc de el	☐
Dureri de cap, oboseală sau tensiune fizică	☐
Îndepărtarea de prieteni și familie	☐
Pierderea încrederii în tine sau lipsa speranței	☐

Dacă mai multe dintre aceste semne persistă peste câteva săptămâni sau îți afectează viața de zi cu zi, merită să discuți cu un specialist calificat.

Câteva lucruri care te pot ajuta

- Păstrează legătura cu persoanele în care ai încredere

- Discută cu persoane care înțeleg procesul de raportare a neregulilor sau modul în care pot avea loc represaliile la locul de muncă
- Încearcă să îți păstrezi rutina obișnuită - somnul, mesele și mișcarea
- Stabilește limite privind timpul și energia pe care le acorzi situației
- Nu uita: această situație nu îți definește valoarea
- Cere sprijin din timp, fără să aștepți ca situația să devină insuportabilă

Griji financiare

Pierderea locului de muncă sau un proces de lungă durată îți pot afecta finanțele. Dacă te îngrijorează acest lucru, întreabă din timp despre asistența juridică, sprijinul sindical și posibilitatea unei măsuri de urgență, cum ar fi suspendarea unei concedieri, în cazul tău.

Familia și persoanele apropiate

Situația le poate afecta și pe persoanele apropiate ție, atât financiar, cât și emoțional. De obicei ajută să discuți deschis, în ritmul potrivit pentru tine, cu persoanele în care ai încredere. Dacă o persoană apropiată lucrează în aceeași organizație, poate fi și ea protejată; un specialist calificat îți poate explica în ce mod.

Te afli într-un pericol imediat sau într-o situație de criză?

Sună imediat la serviciul național de urgență 112. Nu aștepta.

8. Unde poți obține ajutor

Cine	Ce face	Contact
Agencia Națională de Integritate (ANI)	Autoritatea națională competentă în materia protecției avertizorilor de integritate	integritate.eu
Transparency International Romania	Partenerul VoiceGuard din România	transparency.org.ro
Barouri	Asistență juridică gratuită pentru avertizori în anumite situații, respectiv în proceduri	Contactează baroul local

	disciplinare și contestații împotriva represaliilor, în temeiul Legii nr. 361/2022	
Sprijin psihologic	În prezent nu există un serviciu dedicat avertizorilor de integritate	Consultă un specialist în sănătate mintală
Urgență	Numărul național de urgență	112

Dacă situația implică fonduri ale UE sau infracțiuni împotriva intereselor financiare ale UE, poți contacta și OLAF (anti-fraud.ec.europa.eu) sau EPPO (epo.europa.eu) - vezi Secțiunea 3.

9. Întrebări frecvente

Trebuie să dovedesc încălcarea înainte de a raporta?

Nu. Trebuie să ai motive întemeiate să crezi că, la momentul raportării, informațiile erau adevărate și se încadrau în domeniul de aplicare. Raportările false făcute cu bună știință nu sunt protejate.

Trebuie să raportez mai întâi intern?

Nu. Poți alege să te adresezi direct ANI sau unei alte autorități competente. Raportarea internă este încurajată atunci când poate fi gestionată în siguranță și eficient, dar nu este obligatorie.

Pot raporta anonim?

Da, însă o raportare anonimă poate fi clasată dacă aceasta nu conține suficiente detalii și nu răspunzi unei solicitări de informații suplimentare. Dacă ulterior ești identificat, poți beneficia în continuare de protecție.

În cât timp ar trebui să primesc un răspuns?

Intern: confirmarea primirii în cel mult 7 zile, iar informarea ulterioară, de regulă, în cel mult 3 luni. Extern, de exemplu prin ANI: termene similare, cu posibilitatea ca informarea ulterioară să dureze până la 6 luni în cazuri justificate.

Pot merge la presă?

Doar în anumite condiții - de exemplu, dacă o raportare anterioară nu a avut rezultat sau există un pericol iminent pentru public. Cere mai întâi sfatul unui specialist; divulgarea publică în afara acestor condiții te poate face să pierzi protecția.

Pot copia documente ca probe?

Doar dacă o poți face legal și în siguranță, folosind informații la care ai deja acces legal. Cere sfatul unui specialist înainte de a copia materiale sensibile.

Va afla angajatorul că am raportat?

Autoritatea trebuie să îți protejeze identitatea și să nu o dezvăluie fără consimțământul tău, cu excepția unor situații legale limitate, în care, de regulă, vei fi informat în prealabil. Totuși, uneori oamenii pot deduce cine a raportat din context. O raportare factuală, fără detalii de identificare inutile, poate reduce acest risc.

VoiceGuard oferă consultanță juridică sau terapie?

Nu. VoiceGuard oferă numai informații, orientare și îndrumare către alte servicii - nu reprezentare juridică, terapie sau un canal oficial de raportare.

Am raportat și nu am primit răspuns - ce fac acum?

Vezi Secțiunea 6 - cere în scris o actualizare, apoi ia în considerare să optezi pentru un alt canal de raportare sau, dacă sunt îndeplinite condițiile, pentru divulgarea publică.

10. Explicarea termenilor

Termen	Ce înseamnă
Persoană care raportează	Tu - persoana care raportează o problemă despre care a aflat în context profesional
Facilitator	O persoană care te ajută să raportezi - și ajutorul oferit de ea este protejat
Represalii	Orice formă de sancționare pentru faptul că ai raportat
Anonim	Raportare făcută fără să îți comunici numele
Confidențial	Raportare în care numele tău este cunoscut, dar este păstrat confidențial
ANI	Agenția Națională de Integritate - autoritatea națională competentă în materia protecției avertizorilor de integritate
Autoritate competentă	Instituția oficială responsabilă de soluționarea raportării tale (ANI sau

	altă autoritate, în funcție de subiect)
Sarcina probei	Cine trebuie să dovedească ce - în cazurile de represalii, angajatorul trebuie să dovedească faptul că presupusele represalii nu au legătură cu raportarea tău

Sursele acestor informații

- România, Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public
- Agenția Națională de Integritate (ANI) - integritate.eu
- Resurse Transparency International Romania
- Directiva (UE) 2019/1937 privind protecția avertizorilor